

KLUBOVÁ PUTNA

Úvodník

Tak už se to nedá nijak ututlat. Deváté číslo Putny vychází s pořádným zpožděním a můžu za to zase jen já. Když jsem v předchozích číslech sliboval, že narušená stabilita periodicity bude po prázdninách obnovena, netušil jsem, že se následky letošního léta protáhnou mnohem dál. Jarní únava zdárně překonala nástrahy léta a vydržela i přes podzim, kdy se k ní navíc přidala podzimní lenost. Zima se svými sklony

k zimnímu spánku vše završila. Tentokrát tedy vychází Putna opět jako dvojčíslo, protože uzávěrka 9. čísla se protáhla až k uzávěrce čísla 10 a vlastně ještě dál. O tom však někdy jindy a někde jinde.

A co k obsahu? Uveřejňujeme reakci koordinátora CKČ na článek z jednoho z předchozích čísel, skladba rubrik zůstává zachována, vynechali jsme jen hvězdnou oblohu.

-jtp-

Několik vět k CKČ II

Ano, výběrem porotců v CKČ lze rozhodně ovlivnit i celkové výsledky. A tím, kdo je vybírá (či potvrzuje), jsem já – mám tedy nejlepší možnost CKČ ovlivnit. Jak tomu předcházím?

CKČ je podle mého mínění především součástí hledání mladých talentů, nikoli soupeření starých profesionálů. Proto bych rád, aby si práce přečetlo co největší množství lidí, kteří se vyznačují prostě tím, že mají rádi SF. Dokud se někomu nepodaří sestavit porotu z dostatečného počtu slavných jmen, je pro mě nejlepším klíčem právě fakt, že danou kategorii přečetlo dostatečné množství fanů rozličného vkusu. Výzvu pro zájemce o porotcování jsem proto uveřejnil v Interkomu a opravdu připustil každého, kdo projevil zájem – z šéfu sci-fi klubů jsem pak udělal tzv. lokální správce síti a požádal je, aby si práce nenechali pro sebe, nýbrž je dali přečíst zájemcům z klubu. Tak jsem podle mého názoru získal statisticky velmi reprezentativní výběr, přičemž systém hodnocení CKČ je podle mě „dělaný“ právě na takový způsob volby vítěze. Kritéria hodnocení, podrobnosti i jména všech porotců byla uveřejněna v Interkomu speciál, který se CKČ podrobněji zabývá.

Pozměňovací návrhy JTP odmítám a v takovém duchu se vyjádřím i v případě, že je pokusí protlačit přes Poradu. Chtěl bych podotknout, že

jsem převzal CKČ za určitých podmínek – určitým způsobem fungující. Už v té formě, jak funguje, je dost pracná, ale dá se to vydržet. Odmítám však nechat se zatáhnout do nesmyslné byrokracie jen kvůli tomu, aby se JTP lépe spalo a měl pocit větší objektivity soutěže. Je snadné vymýšlet práci druhým – chce-li statistiku názorů porotců, může si obeslat ty loňské (a mimo jiné se tak přesvědčit, že soubor neobsahuje žádné mrtvé duše), poněvadž budu pro další ročník používat jako základ stejný seznam (+ nově se nabídnouví Slovensko).

Já osobně jsem realista a jsem vděčný každému, kdo je ochoten podstoupit tu nesnadnou (byť zajímavou) zkušenost a zhodnotit třeba jen jednu kategorii. Nechci podobné nadšence otravovat tím, že je budu obesílat půl roku dopředu a žádat po nich nějaká nesmyslná závazná vyhlášení – pak bych se vůbec nedivil, kdybych měl časem problém sehnat vůbec někoho, aby hodnotil.

Na závěr bych rád ještě jednou zdůraznil, že jsem dostal CKČ na starost, jsem na ni momentálně zodpovědný a musím se tudíž starat o to, aby soutěž fungovala. Návrhy podané v předchozím článku JTP, jakkoli snad dobře míněné, by celou záležitost jen zkomplikovaly, a proto je musím co nejrozhodněji odmítnout.

Michael Bronec

Mozek a já

Jana Kostecká

Jsem hlava otevřená. A to doslova. Nechal jsem si vyoperovat mozek. Tím nechci v žádném případě říci, že by to byl orgán, který považuji za zbytečný. Právě naopak. Kladu na něj velký důraz. Spousta mých přátel tvrdila, že jeho význam přeceňuji. Já si to nemyslím. Mám svůj mozek rád. Často ho pozoruji, jak plave v živném roztoku, jak si žije svým vlastním životem. Trávíme spolu celé hodiny. Je výtečný společník. Zvláště pokud máte v oblibě konverzaci. Ale abych začal pěkně od začátku. Bylo to takhle:

Když mi bylo něco přes 10 let, objevila se ve světě nová móda – náhrada orgánů. Mohli jste si takto vyměnit srdce, játra, ledviny. Vyjmutelné oči byly oblíbené především mezi ženami. Největším šlágrům bylo mít k šatům jako doplněk nejen paruku, boty či kabelku, ale i oči stejné barvy. Ne kontaktní čočky, ale celé oči. Zpočátku, v době jejich zavádění, se jednalo pouze o výměnu ze zdravotních důvodů, náhrada opotřebovaných orgánů a částí jejich umělými náhražkami. Poté se přistoupilo k těm, u kterých se opotřebování předpokládalo. Časem se to ovšem stalo módou, později spíše posedlostí. Výměna co největšího množství částí těla patřila ke znakům vyšších vrstev. Kdo neměl vyměněno alespoň pár metrů střev, což byla jedna z nejlevnějších záležitostí, patřil k absolutní spodině společnosti.

Prosím, uvědomte si, že se to odehrávalo v období, kdy byly prakticky den ze dne zastaveny veškeré investice do výzkumu vesmíru. Ano, je to tak. Sešla se celosvětová vědecká rada a po několikadenním jednání se usnesla, že po zvážení veškerých dostupných poznatků existuje jediný možný závěr: jsme ve vesmíru sami. Víte, já osobně jsem s tím nikdy nesouhlasil. Ihned vyvstal problém, kam se všemi těmi penězi. Něco na výživu, něco do životního prostředí, něco na rozvoj země čtvrtého světa. Co to je? No přece Antarktida. Odkud že to vlastně jste?

Z...

Aha. Tím se vše objasňuje. Kde jsem to přestal? Velká část z peněz, o kterých jsem již mluvil, byla využita pro vědecký výzkum

v oblasti medicíny. Záhy byly zcela vymýceny prakticky všechny choroby. Dostat chřipku se stalo takovou vzácností jako vyhrát v loterii. Loterie je... Zkrátka dostat chřipku jste mohli s pravděpodobností asi tak 1:100.000.000. Tomu už rozumíte. Nejbohatší z bohatých vynakládali obrovské částky, aby jim byl nějaký ten virus naočkován. Nesmějte se. Bylo tomu opravdu tak. Mohli se pak mezi svými přáteli chlubit, že měli opravdovou chřipku nebo dýmějový mor. Chápejte, medicína byla na takové úrovni, že jim nic nehrozilo. Pár dní si poleželi, pak se nasadila protilátka a byli zase fit. A právě v té době začala móda výměn. Začalo to nenápadně, u drobnějších věcí jako oči, zuby, uši, řekněme z ryze estetických důvodů, když pomineme ty zdravotní. Ostatně, zdravotní důvody stejně brzy odpadly. Lidé se rodili zdraví, celý život byli zdraví, umírali zdraví. Jak mohli umírat, když byli zdraví? Inu, úřední likvidace, přece. Z důvodu přelidnění byla přijata celosvětová opatření: na jednoho jedince jedno dítě, maximální délka života 120 let. Pak člověk odešel do likvidačního střediska a už se nevrátil. Ne, způsob likvidace neznám, nikdy jsem se o to nezajímal. Až to přijde, tak to přijde, říkal jsem si. Od té doby byla hranice již několikrát prodloužena a teď, alespoň naposledy, ji tvořilo 200 let. Limit na počet dětí zůstal dlouho stejný a i když se později zvýšil, lidé si tak zvykli, že se vůbec nic nezměnilo, ba spíše naopak. Děti se rodilo méně a méně. Již dávno před tím se upustilo od početí a porodů klasickým způsobem. Děti se rodily pouze ze zkumavek. Možná i toto odosobněné mateřství přispělo ke snížení porodnosti. Počet obyvatel začal pomalu klesat, průměrný věk obyvatelstva se zvyšoval. Je pravděpodobné, že bychom časem prostě vymřeli. Ne, to asi ne. Určitě by se zřídilo něco jako velkolíhne. O tom už je pozdě přemýšlet. Vyhylnuli jsme jako dinosauri.

I já jsem podlehl trendu výměn. Ty oči, co vidíte, byly původně hnědé. Zelenou jsem si vybral dodatečně. Ne, nemám více párů na výměnu. Původně jsem měl, ale někam jsem je založil. To víte, prázdná hlava. Ani je nehledám, na co. Tyhle jedny mi docela stačí. Taky mám

nová játra. Ale na srdci byla drobná vada, opravdu, výměna byla nutná. Jinak vše, co vidíte, je původní, originál. Počkejte, nepředbíhejte, k mozku se dostaneme později.

Když mi bylo necelých 40, nahlásil jsem si ženu. Instrukce manželství byla zrušena. Pro legalizaci partnerství stačilo, abyste zašli na Úřad pro společné soužití. Přišli jste tam, nahlásili svého partnera, partnerku nebo partnery, předložili své a jejich identifikační štítky, tam si data zanesli do počítače a za 5 minut bylo vše hotovo. Totéž při odhlašování. Žádné velké přípravy svatby, žádné papírování, žádné složité a bolestné rozvody. Nahlášení nebylo pro společný život nezbytné, pokud jste nechtěli mít děti. Pokud ano, bylo podmínkou. Teprve potom a po uplynutí pětileté základní lhůty vám bylo dovoleno pořídit si dítě, a to v maximálním počtu jedno dítě na jednoho partnera. Ne, pohlaví partnerů nerozhodovalo, prostě šlo o poměr 1:1. Pokud jste během základní lhůty partnerství odhlásili a nahlásili jiné, lhůta byla anulována a počala běžet znovu. Až do doby dospělosti dítěte, tedy do 20 let, jste nemohli partnerství zrušit. I to hrálo svou roli v porodnosti. Kdo nevydržel pětiletou lhůtu nebo si nebyl svým partnerem jist, neměl prostě dítě.

Jsem člověk ve své podstatě konzervativní. Nehlásil jsem si nikdy víc jak jednoho partnera naráz. Celkem jsem jich měl pět – čtyřikrát jsem byl nahlášen se ženou a jednou s mužem. Když to teď, s odstupem času, srovnávám, nejlépe je mi samotnému. My si s mozkiem vystačíme. Děti. Tak ty jsem měl dvě. V druhém manželství jedno já a ve třetím můj partner. Zrovna to byl ten muž. Děti jsme vychovali bez problémů. Existovala taková spousta pomocníků, že se snad ani jinak vychovat nedaly. Školky, školy, internáty, výchovná střediska, vychovatelé, dohlížitelé, speciální výchovné, rozvíjející a studijní programy, zájmové, zábavné a podpůrné kroužky. Výchova dětí nebyla nic složitého. Kriminálita byla takřka nulová, takže nebezpečí špatné party nehrozilo. Nemuseli jste se bát, že vám dítě onemocní. Drogy v pravém slova smyslu, myslím tím kokain, heroin, zkrátka ty, co škodily organismu a co byly návykové, se už dávno neužívaly. Všeobecně byly dostupné Prášky štěstí, uměle vyvinutá, zdraví nepoškozující látka. Taky jsem je párkrát vyzkoušel, ale tahle umělá radost, to není nic pro mne. Vždyť říkám, jsem staromilec. Se čtvrtou ženou jsem se

dokonce kvůli tomu odhlásil. Byla neustále někde mimo. Ale můj soukromý život vás jistě do detailu nezajímá. Abych to shrnul, o děti se staraly takové spousty automatů a přístrojů, že ani nemohly pochytit nějaké špatné vlastnosti od lidí.

Ještě bych se mohl zmínit o práci. Skoro nikdo nepracoval. Ne, to neříkám dobře. Lidé se dělili do tří skupin. Lepší, horní vrstva, bohatí lidé, nepracovali vůbec. Spodní vrstva, to jest ředitelé koncernů a závodů, manažeři, právníci, lékaři, filmové hvězdy, tedy ti chudí, co pracovat museli. Pak tu byla ještě zvláštní vrstva, vědci. Ti sice pracovali, ale řadili se spíše k horní vrstvě. Všeobecně byli považováni tak trochu za podivíny. Ptáte se na ostatní práce jako prodávači, metaři, automechanici? Automaty, všechno automaty.

Mou životní náplní byla četba. Každý něco dělal, i když nepracoval. Někdo sbíral obrazy, jiný cestoval nebo nakupoval. Já byl profesionální čtenář. Rozhodl jsem se tak na střední škole a přizpůsobil tomu celý svůj život. Vystudoval jsem čtení a již ve svých 50 letech jsem byl jedním z nejuznávanějších čtenářů na světě. Proto jsem si ponechal svůj mozek. Je stejně sečtělý jako já. Nikdo nedosahoval stejně vysoké úrovně jako my. S nikým jsem nemohl tak diskutovat, přít se a rozebírat jednotlivá díla. Možná, že teď nastala ta pravá chvíle, abych vám řekl, jak to bylo s naší operací.

Jeden vědec, jméno už si nepamatuji, přišel na to, že člověk stárne proto, že stárne jeho mozek. Ten, jak prý řídí celý organismus, se časem opotřebovává, nefunguje tak, jak by měl, a to má za následek stárnutí nejen samotného mozku, ale i celého organismu. Týmy vědátorů se vrhly do výzkumu a vymyslely mozek nový, umělý. No, byl to spíš nějaký integrovaný obvod. Víte, já se technice nikdy moc nevěnoval. Vím o tom jen tolik, abych ho uměl používat. Celé bádání trvalo přirozeně několik desetiletí, ale mělo výsledky. Veškerou mozkovou hmotu bylo možno nahradit umělou součástkou o velikosti knoflíku. Tím se samozřejmě stárnutí úplně nezastavilo, to ne, ale dost podstatně se omezilo. Jelikož se jednalo o součástku vyrobenou z běžně dostupných materiálů, nebyla drahá. K operacím byly sestrojeny speciální automaty, protože o zákrok byl tak obrovský zájem, že by to lidé nemohli stihnout ani při nejlepší vůli. Operace se tím také

značně urychlila. Přiznávám, nebyl jsem v první vlně horlivců, co si nechali zákrok provést. Naopak, patřil jsem k opozdílům. Bylo mi skoro 80 let, ale to už jsem říkal. Zpočátku byly operace drahé a mohli si je dovolit jen ti nejbohatší, ovšem časem zlevnily a nebyl nikdo, kdo by ji nepodstoupil. Děti jí byly podrobovány hned po narození a nebylo žádnou zvláštností, že byla prováděna dětem ještě v prenatálním stavu. Víte, když se dítě vyvíjí jak se říká ve zkumavce, tak to jde. Je to dokonce jednodušší než u člověka staršího, který už má mozek zaplněný informacemi. Aby člověk, kterému byl mozek vyměněn, zůstal stejný, musely být napřed jeho vzpomínky a myšlenky převedeny do dat. Neptejte se mě jak. To bylo na celé operaci nejsložitější. Jakmile se čip zaplnil požadovanými údaji, někdo chtěl paměť celou, někdo chtěl některá údobí ze své paměti neuložit, mozek se jednoduše vyňal a místo něj se dal čip. Samozřejmě, že se lebeční prostor nenechal prázdný. Zaplnil se speciální hmotou. Byla lehká, dobře přizpůsobovala svůj tvar, byla trvanlivá. Odhaduji to na nějaký druh silikonu, jakým si dříve ženy vylepšovaly... No, hm, zase odbíhám. Myslím, že mohu použít výrazu umělá inteligence. Samozřejmě nahrávat na čipy informace, které v mozku nebyly, bylo zakázáno, to aby třeba tříleté dítě nemělo rozum kandidáta věd. V podstatě: kdo s čím přišel, s tím také odešel. Jenže protože se jednalo o čipy, které v sobě nutně musely mít zanesenu možnost vývoje a učení, musely obsahovat i určitou technickou základnu pro tento vývoj. A právě to se dostalo i do hlav, v nichž předtím vězel mozek, který byl poškozen, a sám o sobě by tuto schopnost neměl. Tím vlastně vymizely veškeré mentální poruchy, ať už ty, které byly zjištěny ještě před narozením, nebo ty, které by se projevíly později. Defekt mozku nešlo na čip zaznamenat, počítač to považoval za chybu v datech a odstranil ji. Samozřejmě, že čipy nebyly jeden jak druhý. Technický základ byl stejný, ale obsah byl rozdílný. Přístroje nějakým způsobem změřily stávající kapacitu a odhadly možnost dalšího vývoje. Jistě, někomu tak mohlo být ublíženo, ale to bylo jen mizivé procento. Myslím si, že většinou byly odhady velice přesné, ba naopak, spíše lichotivé, soudě podle toho, jak se mi jeví mí známí před a po operaci. Jizvy při tehdejší úrovni medicíny neustávaly žádné. Jak to bylo s tím mým mozkem? Už jsem

říkal, že jsem se rozhodl pro operaci až mezi posledními. V té době už mi bylo jasné, že svůj mozek potřebuji a rozhodl jsem se ho bránit. Naštěstí jsem pocházel z opravdu bohaté rodiny. Obešel jsem spoustu specialistů. Když jsem jim předložil svůj požadavek, vysmáli se mi a odmítli mě. Jakmile se mozek odstranil a vložil se čip, ona přebytečná tkáň se prostě vyhodila. Pak mi kdosi doporučil jednoho ne příliš známého specialistu. Šel jsem za ním, i když jsem si byl vědom risku. Ano, chci vyměnit mozek za čip, ale zároveň se ho nechci nadobro zbavit. Napřed se se mnou nechtěl ani bavit, ale když jsem svou žádost řádně podložil penězi, souhlasil. Nechápejte to špatně, nešlo o úplatek, šlo jen o dostatečné množství finančních prostředků na výzkum. Myslím, že se chytl na to, že jsem mu svůj požadavek předložil jako vědecký oříšek. Ješitnost badatele zapracovala. Musel jsem si na svůj čip ještě pár měsíců počkat, ale nakonec se mu celou věc podařilo vyřešit k mé plné spokojenosti. Já dostanu svůj čip a mozek mi zůstane. Pro čip vydlabal místo v týlní kosti. Když si tam sáhnete, ucítíte takovou bouli. Ano, přesně tam. Tak to je čip. Teď vám něco ukážu, nelekněte se. Vypadá to hrozivěji, než jaké to je. Mně to nevadí, zvykl jsem si. Tak pozor, sundávám paruku. Vidíte, celou zadní část hlavy mám kovovou. A teď. Tady zmáčknou dotekový kontakt a vyskočí takové poutko. Když jím pootočím, celá plotna se uvolní a naopak. Okraje jsou nějak utěsněné. Připomíná mi to princip uzavírání papíňáku. Odklopím vršek hlavy, ne, neupadne, je tam pantík, a pohodlně vyndám výplň. Čip je zabudovaný napevno, ten se neuvolní. Pak pěkně vezmu mozek a vložím si ho do hlavy. Je to docela prosté. Mozek je jakoby v síťce nebo obalu, abych ho nebral přímo holými prsty. To víte, hygiena, poškození a tak. Normálně ho mám naložený ve speciálním živném roztoku. Vytáhnu ho, nechám okapat a šoupnu ho dovnitř. Dělam to vždycky, když čtu něco nového. Chci, aby měl ty samé informace. Jinak by potom naše diskuse neměla smysl. Čip je umístěn tak, aspoň podle vysvětlení doktora, že se výstupkem dotýká mozku, a tím dochází k přenosu informací. Já mám vlastně jednu věc v hlavě dvakrát – v čipu a v mozku, mám-li ho tam právě. Pak stačí jen mozek zase vyjmout a vrátit do roztoku. Musím to udělat rychle. Nesmí totiž moc oschnout. Scvrknul by se a poškodil. Jak už plave v roztoku, můžeme se dát do debaty. On

vyjadřuje svoje myšlenky jako elektromagnetické vlnění, které se přenáší roztokem. Na stěnách nádrže jsou umístěny citlivé senzory, které vlnění snímají a předávají informace počítači. Ten je zpracuje a převede do normální řeči. Mně pak stačí nasadit si sluchátka. Já mluvím do mikrofónu a přístroje to zase převedou na vlnění pro mozek. Zkoušel jsem se s ním bavit ještě když jsem ho měl v hlavě, ale nešlo to. Mysleli jsme úplně stejně. Jakmile jsem ho dal do roztoku, stala se z něj samostatná osobnost.

A ještě vám musím říct, jak mi zachránil život. Stalo se to, bratru, už to bude šedesát let. To mi bylo takových 162 nebo 163 let. Takže je teď mi víc jak 220 let. Vlastně bych měl být tomu neštěstí vděčný, jinak bych tu už nebyl, byl bych úředně zlikvidován. Tedy, pokud by mezitím nebyla posunuta hranice za 200 let. Ale abych neodbíhal. Lidstvo v podstatě zahubilo samo sebe. Od doby, kdy se zastavil výzkum vesmíru, se taky zastavily výdaje na opravu přístrojů v této oblasti pracujících a ty postupně odcházely a přestávaly fungovat. Nikomu nepřišlo důležité je znovu obnovovat. To byla chyba. Určitě by se dalo katastrofě předejít. Tak se stalo, že se po dlouhé době přiblížila k Zemi kosmická loď vracující se z cesty, na kterou byla vyslána tak dávno, že už si nikdo nevzpomněl, kam vlastně letěla a že se ještě nevrátila. Protože přístroje nefungovaly, nic nás včas nevarovalo. A i kdyby, myslím si, že by to nebylo moc platné. Všechny přistávací plochy byly buďto předělány na něco jiného nebo v tak dezolátním stavu, že by výbuchu stejně nezabránily. Jo, výbuch to všechno zavínil. Raketa, nikým neovládána a nenaváděna, narazila na Zemi. Zbytek jejího jaderného paliva explodoval a způsobil obrovský elektrický výboj.

Tento výboj vyřadil z činnosti všechny energetické zdroje a, co je horší, měl takovou sílu, že spálil všechny mozkové čipy. Bez nich člověk nemůže žít. Na celém světě, aspoň pokud je mi známo, nezůstal naživu nikdo kromě mne. Mne zachránil můj mozek. Chvilí před výbojem jsme spolu zuřivě debatovali. Nemohli jsme se shodnout na výkladu osmdesátého třetího verše 2. dějství Krále Leara. Rozhodli jsme se proto dát mozek do hlavy, abychom si spolu mohli celý verš znovu přečíst. Tak se stalo, že ve chvíli výboje jsem měl mozek v hlavě. Díky tomu se můj čip nespálil, jen vyřadil z provozu. Nevím, snad byl mozek z předchozí debaty celý nabitý

energií, snad mu ji dodal výboj, nevím, jisté je, že můj čip znovu nastartoval. Zpočátku jsem nevěděl, co se děje. Na chvíli zhasla všechna světla a všechny přístroje se zastavily. Naštěstí u spousty zařízení existuje záložní energetický systém, takže některé z nich se opět rozběhly. Funguje počítač, lednička, vařič, světla svítí, topení topí, voda teče. Dodnes blahorečím tomu nápadu, napojit na zálohu i většinu budov. Takto si mohu opatřovat potraviny přímo v obchodech. Stále ještě mám pestrou stravu, i když jsem odkázán na trvanlivé a konzervované potraviny a polotovary. Všude je jich bohatý výběr. Bohužel, čerstvé ovoce nebo zelenina jsou nenávratně pryč. Nestěžuji si, mně to stačí. Já toho už ve svém věku mnoho nepotřebuji. Moc nesním, sem tam něco na oblečení. Pro mne je rozhodující, že funguje energetický obvod v knihovně. Hned v prvních letech jsem se do knihovny přestěhoval. Místností, ve kterých tu můžete bydlet, je dost. Mohl jsem si sice stáhnout texty na počítač, ale dávám přednost opravdové knize. Nic se nevyrovná tomu pocitu, když listujete papírovými stránkami. Mým životním snem se stalo najít podle záznamů v počítači všechny vypůjčené knihy a vrátit je zpět do knihovny. Snažím se o to už pětáctýřicet let. Vypůjčky jsou roztroušeny po celém městě. Někdy jdu pěšky, když je to trochu dál, vytáhnu stroj, který jsem si vypůjčil z muzea. Říkalo se mu bicykl. Našel jsem si v lexikonu návod k použití. Trvalo to dlouho, než jsem se to naučil, ale je to zábavné. Do vzdálených míst musím jet energomobilem. To je problematické, protože všude na cestách zůstaly trčet ostatní vozy, které musím složitě objíždět. Nejhorší byly první měsíce, kdy všude ležela spousta mrtvých a rozkládajících se těl. Odklidil jsem je z knihovny, aby plíseň nepoškodila vzácné svazky, a ještě z nejbližšího galamarketu s potravinami. Teď už je neuvídně, po těch letech zůstaly všude jen kostry. Ale člověk přivykne všemu.

Zpočátku mi bylo smutno, ale zvyknul jsem si být sám. Mám svůj mozek. Ne, děkuji, nepůjdu s vámi. Jsem tady doma. Už to spolu s mozkem nějak doklepeme. Aha, vy už musíte jít. Tak sbohem, rád jsem si popovídal. Ještě rada od starého muže: nechte si svůj mozek, važte si ho a hýčkejte, je to váš nejlepší přítel.

Neviditelný přítel

Kristýna Rabinčáková

Poprvé se objevil, když bylo Robinovi pět. Ráno se probudil. Bylo to na začátku léta, takže už mu do pokoje svítilo sluníčko. Poslední léto, které si mohl doopravdy užít. Po tom příštím ho čeká škola a do školy se vůbec netěšil. Ale zpátky k tomu ránu.

Probudil se a v jeho pokoji stál kluk. Nejspíš byl o něco starší než Robin. A nevypadal nijak zvláštně.

„Ahoj,“ řekl, jako by nebylo nic divného na tom, že se objevil jen tak u něj doma. No, a Robin se vlastně nedivil.

„Ahoj,“ odpověděl, protože na pozdrav se přece odpovídá. A pak se hned zeptal: „Kdo jsi?“

Kluk pokrčil rameny. „Zatím nikdo, ale budu tvůj nový kamarád. Jestli chceš.“

„Kde ses tady vzal?“

Kluk se jenom usmál. „No, prostě vzal. Důležité ale je, že budu teď pořád s tebou. Už nikdy nebudeš sám. Budu tvůj nejlepší přítel.“

S jeho kamarádem byla ale jedna potíž. Nikdo ho neviděl. To nemohl Robin pochopit. Ukazoval rodičům, kde stojí, říkal jim, jak vypadá. Ale nejdřív se smáli a pak dostal vynadáno, že si vymýšlí a aby s tím hned přestal. Má si prý hrát se skutečnými skutečnými dětmi a ne si vymýšlet

imaginární přátele. Nevěděl sice, co to slovo „imaginární“ znamená, ale určitě to bylo něco opravdu špatného.

Tak o něm přestal mluvit. Ještě to zkusil před dětmi, ale smály se mu víc než dospělí, taky ho neviděli. Tak o něm tedy nemluvil – ani doma a později ani ve škole. Ahoj (tak mu říkal) byl prostě jeho neviditelný přítel.

Ahoj byl trochu darebák. Vždycky vymyslel nějakou lumpárnu a odnesl to Robin. Ale nikdy neříkal, že to udělal Ahoj – nikdo by mu nevěřil. Ahoj s ním rostl. Čím byl Robin starší, tím byl starší i Ahoj.

Robin neměl moc přátel, nejdřív žádné a později jen pár. Z pohledu svého okolí většinu času trávil „sám“. Pravdou bylo, že Ahoj s ním byl ve dne v noci, doma i ve škole. Stal se

jeho součástí. Časem se s ním Robin ale bavil stále méně. Občas ho i ignoroval. Ahoj pak býval vzteklý a někdy až zlý.

Když se začal Robin znovu vyptávat, kdo je a odkud se vzal, Ahoj ho odbýval neurčitými řečmi. Jediné, co mu řekl několikrát, bylo, že si ho vybral.

„Ale k čemu?“ rozkřičel se už na něj Robin jednou, když mu zase nechtěl nic říct. Teď mu

bylo třináct. Konečně už měl nějaké skutečné kamarády a Ahoj mu začínal být na obtíž.

„Nevyptávej se pořád,“ odbyl ho znovu. Ale Robin to chtěl tentokrát vědět.

„Řekni mi, co ode mě chceš (už se naučil, že nic není zadarmo), nebo jdi pryč.“

Ahoj se na něj podíval a měl divný cizí výraz. Vůbec se netvářil jako starý dobrý Ahoj. „Tak já ti odpovím,“ řekl, ošklivě se usmál a udělal krok směrem k němu.

Robin ustoupil. Tohle se mu vůbec nelíbilo. Chtěl utéct, ale Ahoj byl hned u něj. Dotkl se ho. Dotkl se ho uvnitř – nějak. Jako by Robin najednou nebyl tvořen žádnou hmotou. Ahoj do něj postupně pronikal a on nemohl ani křičet. Pak byl Ahoj vevnitř a byli si blízko jako nikdy předtím.

„Vybral jsem si tě, abych v tobě dorostl.“

To řekl Ahoj myšlenkou, kterou mohl slyšet jen Robin. Ten taky myšlenkou (protože jeho tělo mu už nepatřilo) vykřikl:

„Co jsi?“

„Jsem motýl (pobavená myšlenka). Počkám ted' v tobě, dokud nevzlétnu.“

„Ale to já nechci,“ ohradil se chlapec.

„Jo, to vím, ale tohle je moje cena za přátelství. Vybral jsem si tě už před léty. Jsi pro mě vhodný. Nechám si tě.“ Pak trochu konejšivě dodal. „Zvykneš si.“

Křičel by hrůzou, kdyby mohl. Ale v jeho těle se roztahoval někdo jiný a on mohl jen přihlížet.

Ahoj odešel až po letech. Mezitím byl drzý na jeho rodiče (a ti mu to trpěli, protože si říkali, že na něj „leze“ puberta), dělal problémy ve škole, otravoval holky a podobně. Za čas se začal uklidňovat. Robin mohl své tělo ovládat čím dál tím víc a stávali se z nich zase přátelé.

Jednou ráno se probudil a zjistil, že je sám. Chvilí mu to připadalo divné, ale pak potřásl hlavou. Něco se mu muselo zdát.

Když jeho rodiče vyprávěli (většinou na rodinných sešlostech a podobně), jak měl neviditelného přítele, („To naše děti taky,“ smáli se příbuzní.) tak se jen usmíval. Nic takového si nepamatoval. Byl asi moc malý.

©1998 Kristýna Rabinčáková
Povídka ze soutěže Nejlepší přítel člověka

Ilustrace: ©1992 Frantšek Králík

KNÍŽNÍ PUTNA

Trocha hrůzy

Jaroslav Mostecký dobře ví, na co čtenáři čekají. Ale protože mu to asi zrovna nějak nejde, uchyluje se ke špinavému triku. Místo dlouho slibovaného závěru vikinské trilogie Vlčí věk totiž předhodil lačným nedočkavcům sbírku povídek. A předem nutno upozornit, že velká část z nich už předtím kdesi vyšla.

Ač jsem z mnoha stran slyšel, že se jedná o horory, nesdílím tak zcela názor ostatních. I když čas od času nějakou tu hrůzičku vyvolají, do tohoto žánru jim podle definice i podle mě ještě něco schází.

Proložená *Čára hrůzy* pomáhá navodit jakous takous potřebnou atmosféru a zároveň čtenáři umožňuje nahlédnout do autorova nitra a vyhledat tam pohutky, jež tohoto vedly k sepsání prokládaných příběhů.

Kaštanová noc je jako stvořená k rejzům tajemného ducha jakéhosi zatraceného spisovatele, který se baví tím, že popisuje právě probíhající děj na psacím stroji své oběti. Klasický a očekávaný konec alespoň vyváží zajímavý nápad.

Milovníci utopenců (ne těch s cibulí) si přijdou na své v příspěvku *Květen, stejně jako loni*, který mj. obdržel cenu ASFFH za rok 1996 a který jsem četl onoho roku v Ikarii. Čímž jemně naznačuju, že teď jsem jej nečetl a po těch dvou letech už si ho moc nepamatuju, takže se k němu zde vyjadřovat nebudu.

Dárek pro Caesara je – jak sám název napovídá – zasazen do antických reálií. Protože však i ten už kdesi vyšel (že by v zesnulé Nemesis?), a tudíž jsem jej v této sbírce přeskočil, moc vám toho o něm neřeknu.

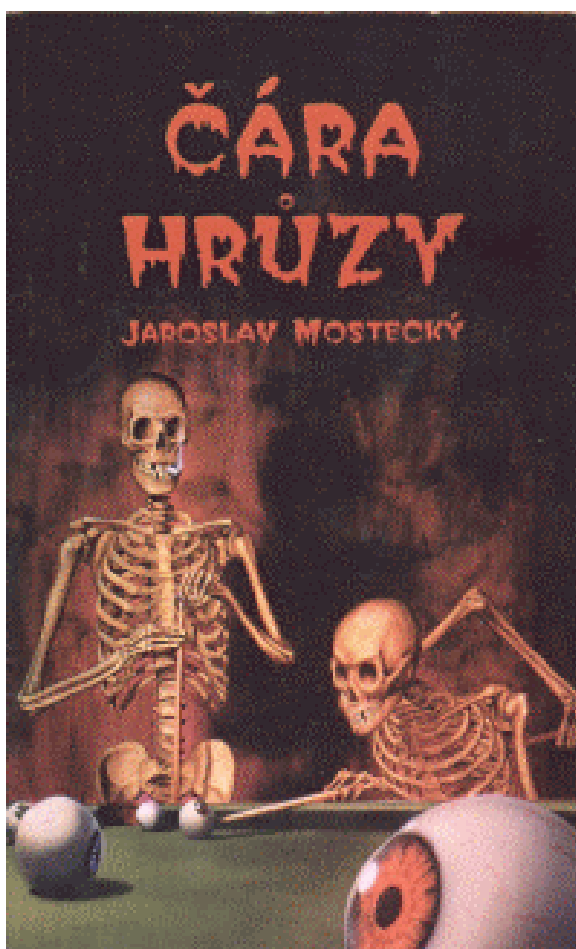
V *bažinách Džiunda* si pohrává s motivy známými z mnoha hororů, zde natolik umně spletenými, že nevyznívají nijak vyčpěle. I dějové zvraty působí příjemně překvapivým dojmem, takže po této stránce není nad čím hořekovat. Nebýt příliš jednoduše načrtnutých postav a poněkud velké směsice antických a egyptských mystických vlivů, dalo by se hovořit o dobrém řemeslně provedeném hororu ve vyšším průměru. Takto nezbyvá než trpělivě vyhlížet, co dalšího nám černé vody této sbírky ještě naservírují.

Strach přichází s deštěm je postaven na humorné pointě, čímž jsem vám ale prozradil celé jeho kouzlo. Můžete mi za to spílat, můžete mě za to nenávidět, ale nezbyvá vám, než zatnout zuby, zkontrolovat střenku dranzíráku ležícího vám na polštáři a číst dál.

I *Světla lucerniček* už kdysi poblikávala v jiné publikaci, takže i ta jsem nechal svítit naprázdno. Škoda, že podobná sbírka nebyla sestavena až s větším odstupem času...

Vem černou pastelku a namaluj svou duši se vrací k mystické síle obrazů. V tomto případě ohrožuje moderní umělecký výtvar rodinu výminkáře, který jediný dokáže vytušit sálající zlo. Zcela jsem nepochopil, jak souvisí název s obsahem, jinak však proti tomuto útvaru nic nemám. Snad ještě to, že mi moc hrůzy nenahnal.

S *Nestvůrami* už jsem se také kdysi setkal (Že by v CKČ?), takže jsem je s lehkým srdcem přeskočil. Ostatně – ani při prvním čtení na mě nijak silně nezapůsobily, a to zejména pro velmi slabou a od prvního odstavce odhadnutelnou pointu.

Kdesi jsem slyšel, že *Příšerie* byla dopsána až teprve po vybrání vhodné děsivé obrázky na obálku. Protože se v žádné z autorových povídek podobný motiv nevyskytoval, bylo třeba přistoupit k tomuto kroku. Nevím, nakolik je to pravda, tato povídka nicméně patří ve sbírce k těm lepším. Posuďte sami – kdypak si můžete se smrtí zahrát o vlastní oči vlastníma očima?

Strach, že v prach se obrátíš je dalším z řady příspěvků bořících Stokerovský mýtus o upírech. Dalším v dlouhé řadě, nijak zvlášť nevybočujícím.

Tichá noc, svatá noc je jen a jen klasická anekdota rozepsaná na několik stránek. I když černá, v tomto případě příliš zdlouhavá.

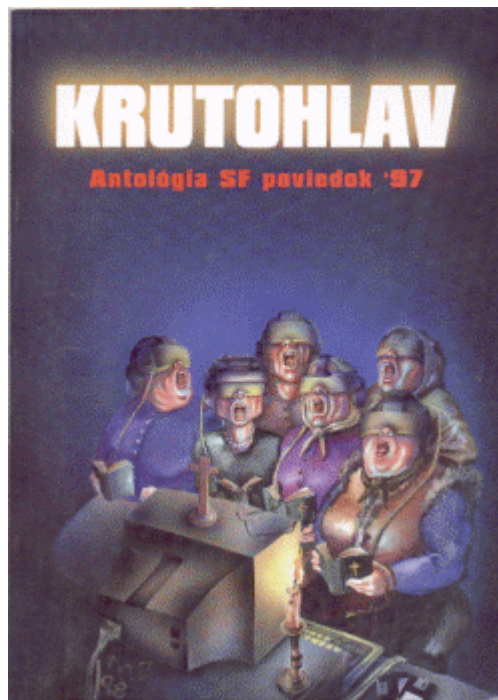
Jaroslav Mostecký: *Čára hrůzy*. Obálka: Paul Campion. Netopejr, Přerov, 1998, 335 str., brož., 175 Kč.

-jtp-

Kruťme hlavou

Cena Gustáva Reussa si už za ta léta vydobyла postavení prestižního klání autorů publikujících povídky ve slovenských jazykových ročníkách. I letos nám tedy předstírá průřez aktuální povídkovou tvorbou našich východních sousedů. Já – a mým prostřednictvím nyní i vy – jsem se s touto knihou mohl seznámit díky Piterovi, kterému tímto děkuji za zapůjčení. V Česku je totiž téměř nesehnatelná.

Ačkoli se porotci svorně rozplývají nad kvalitou a stejně svorně nařikají, že nemohli zveřejnit všechny skvělé příspěvky, které se v soutěži loni sešly, mně se zdá jejich názor poněkud antologie: *Krutohlav '97*.
ilustrace: Pavol Martinický. SSAF, Bratislava, 1998, 195 str., brož.

nadnesený. Soudě alespoň podle toho, co se do sborníku vešlo. Podle mého je kvalita prací zhruba srovnatelná s předchozími ročníky a ani náměty mi nepřipadají dostatečně neotřelé a, konec konců, ani zpracování není možno považovat za sošné. Jako každý rok, i letos zde ční pár světlých výjimek, ty ovšem jen podtrhují tuctovost a nenovost zbytku. Má-li tedy být tento sborník pohledem pod slovenskou povídkovou pokličku, lze konstatovat, že loňská zelňačka se vyrovná té předloňské, že pára z ní stoupající stále ještě není s tou onu pokličku pořádně nadzvednout, natož pak odhodit.

Obálka: Milan Dubnický,

-jtp-

Bibliografie: Connie Willis*Constance Ellaine Trimmer Willisová*[* USA, 1945, **Hugo** 1983, 1989, 1993, 1994, 1997, **Nebula** 1982, 1988, 1989, 1992]**Romány**

Název	Rok	Poznámka
Water Witch	1982	s Cynthií Felice
Lincoln's Dreams	1987	
Light Raid	1989	s Cynthií Felice
Doomsday Book	1992	Hugo, Locus, Nebula
Remake	1994	
Uncharted Territory	1994	
Bellwether	1996	Locus
Promised Land	1997	s Cynthií Felice
To Say Nothing of the Dog	1997	

Sbírky

Název	Rok	Poznámka
Fire Watch	1984	
Impossible Things	1993	Locus
Futures Imperfect	1996	
Even the Queen & Other Short Stories	1998	

Povídky

Název	Rok	Poznámka
Cash Crop	?	
Samaritan	1978	
And Come from Miles Around	1979	
Daisy, in the Sun	1979	
The Child Who Cries For The Moon	1981	
And Also Much Cattle	1982	
The Father of the Bride	1982	
Fire Watch	1982	Hugo, Nebula
A Letter From the Clearys	1982	Nebula
Lost and Found	1982	
Mail Order Clone	1982	
Service For the Burial of the Dead	1982	
A Little Moonshine	1983	
The Sidon in the Mirror	1983	
Blued Moon	1984	
All My Darling Daughters	1985	
And Who Would Pity a Swan?	1985	
The Curse of Kings	1985	
Substitution Trick	1985	
With Friends Like These	1985	
Chance	1986	
The Pony	1986	
Spice Pogrom	1986	

Circus Story	1987	
Lord of Hosts	1987	
Schwarzchild Radius	1987	
Winter's Tale	1987	
Ado	1988	
The Last of the Winnebagos	1988	Hugo, Nebula
At the Rialto	1989	Nebula
Dilemma	1989	
Time Out	1989	
Cibola	1990	
Distress Call	1991	
In the Late Cretaceous	1991	
Jack	1991	
Miracle	1991	
Even the Queen	1992	Hugo, Locus, Nebula
Close Encounter	1993	Locus
Death on the Nile	1993	Hugo
Inn	1993	
A New Theory Explaining the Unpredictability of Forecasting the Weather	1993	
Adaptation	1994	
Uncharted Territory	1994	
Why the World Didn't End Last Tuesday	1994	
Remake	1995	Locus
In Coppelius's Toyshop	1996	
Nonstop to Portales	1996	
The Soul Selects Her Own Society: Invasion and Repulsion: a Chronological Reinterpretation of Two of Emily Dickinson's Poems: a Wellsian Perspective	1996	Hugo
Newsletter	1997	Locus

-jtp-

ZVĚDAVÁ PUTNA

Connie Willis na Worldconu 1997

Loňský Worldcon byl hotovou žní pro fanoušky, kteří mají přístup k Internetu. V rámci této akce se totiž uskutečnily desítky interaktivních rozhovorů, kterých se mohli účastnit zájemci z celého světa. Do žhavého křesla dotazovaných usedali známí autoři, kteří odpovídali i na otázky, které obyčejně v novinách ani časopisech nenajdete, ale samozřejmě i na otázky, které dostávají při každé příležitosti. Dnes se podíváme na Connie Willis, která patří mezi nejocetňovanější autory. Ale dost úvodních řečí. Connie dostane písmenko C, zatímco tazatelé z Internetu se shrnou pod písmenko T.

C: Ahoj! Jsem tady na Lonestar Conu II v San Antoniu, kde je opravdu horko a hrozně nadržáno, ale skvělé!

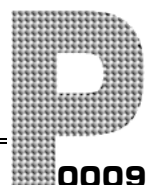
T: Můžete nám říct něco o sobě a o své práci?

C: Píšu science fiction už od druhohor. Začala jsem číst Heinleina, když mi bylo 13 a od té doby jsem sci-fi nakažená.

T: Dobrý začátek.

C: Na začátku jsem se zamilovala do fantastických povídek a hodně dlouho z počátku své kariéry jsem psala jen povídky. Později jsem

přidala i romány, jako *Knihy soudného dne* a *Bellwether* a *Remake* a *Lincolnovy sny*. Nenávidím vícedílné knihy. Nenávidím pokračování. Můj nejnovější román se jmenuje *Neříct nic psího*. Vyšel v prosinci u Bantamu. Je to komedie zasazená do viktoriánského období, s cestami časem, komorníky, buldoky, duchaři, kriketem, projížďkami po Temži a dalšími veselými věcmi. Titul je vlastně podtitulem knihy Jeroma K. Jeroma *Tři muži ve*

člunu, což je nejveselejší kniha, která kdy byla napsána. V Heinleinově *Vezmi si skafandr a cestuj* si chce Kim promluvit se svým otcem o cestě na Měsíc, ten však nemá čas, protože čte *Tři muže ve člunu*.

T: Pro většinu lidí jste autorkou veselých a humorných příběhů. Co vás vedlo k napsání *Soudného dne*?

C: Vždycky jsem ráda psala o nějakém tématu jak z komické, tak z tragické stránky, stejně jako Shakespeare. No, ne přesně jako Shakespeare. Shakespeare je mnohem lepší autor, ale on i já si myslíme, že komedie i tragédie jsou dvě strany jedné mince. Polovina mých čtenářů si myslí, že píšu humorné příběhy a vážné věci je překvapí. Ta druhá polovina si myslí, že jsem vážná, a překvapuje je ta humorná část. *Kniha soudného dne* byla inspirována panelovou diskusí na Worldconu, kde jsme se bavili o tom, co se stane, když svět skončí. Řekla jsem, že se musíme podívat na první případ konce světa a všichni se ptali, co tím myslím. Svět nikdy neskončil. A já jsem řekla ale ano, skončil. V roce 1348. Nikdo ani v nejmenším netušil, o čem mluvím, a tak mě napadlo, že je nejvyšší čas vyprávět o prvním konci světa.

T: A zúčastnila jste se nějaké zajímavé panelové diskuse letos?

C: Ano, skvělé diskuse v úterý o tvorbě postav a jejich následném zabíjení. Narazili jsme na spoustu rozporů, protože lidi neradi zabíjejí své oblíbené hrdiny. Je to ovšem občas třeba.

T: Pokud jde o humorné příběhy, hodně vašich prací je zřejmě ovlivněno milostnými komediami. Bylo to úmyslné, nebo jste si toho všimla teprve po napsání těch příběhů?

C: Miluju tyhle komedie a ve dvou ze svých raných povídek „*Capra Corn*“ a „*Zmodralý Měsíc*“ jsem založila nový podžánr fantastických komedií. Jsou to mé nejoblíbenější povídky.

T: Hele, kdo je Connie Willis?

C: Tedy, já jsem Connie Willis, autorka science fiction. Napsala jsem šest románů, haldu povídek a získala jsem šest Nebul a pět Hugů. Zbožňuju Harrisona Forda, čokoládu a práce P. G. Wodehouse.

T: Kdo nezbožňuje H. Forda a čokoládu?

C: Pokud jde o H. Forda, podle mého je *Air Force One* skvělý akční film ušitý Harrisonovi na míru. Jak

jde čas, je stále sladší. Měl by ale točit víc komedií a taky by si měl pospíšet se stárnutím, aby si mohl zahrát pana Dunworthyho ve filmové verzi *Knihy soudného dne*.

T: Máte ráda filmy?

C: Někteří spisovatelé nemají film rádi, ale já jsem vždycky zbožňovala filmy stejně jako knihy a snažím se sledovat v podstatě všechno, co je natočeno a kde nehraje Silvester Stallone nebo Demi Moore.

T: Ještě k H. Fordovi. Právě nám nad hlavami hraje *Návrat Jediho*.

C: Co si myslíte o dodatcích ke konci *Návratu Jediho*? Těch veselých scénách v samém závěru? Myslím, že byli lepší než tančící Ewokové, ale i tak byly problematické s Darthem přemoženým tak snadno.

T: Bude nějaká vaše kniha zfilmována?

C: Možná. *Knihu soudného dne* si vybrali v Hollywoodu (což ovšem nic neznamená) a také jednáme o *Neříct nic psího*. Pokud jde o zfilmované knihy, některé jsou skvělé, některé hrozné. Jsou to nesmysly. Doufáte v to nejlepší, že vznikne dobrý scénář a že se najednou nerozhodnou, že obsadí Johna Travolta a Bette Midler a že změní konec.

T: Jsem toho názoru, že novely a novelety jsou svým rozsahem vhodnější k zfilmování.

C: S tím souhlasím. 200 stran je maximum, kolik zvládne film, pokud to ovšem nevezmete zhurta jako v případě *Jeho dívky Friday*. Ale 800-stránkové romány se většinou k zfilmování nehodí.

T: Stephen King řekl, že nejlepší je prodat jen nápad.

C: Stephen King má asi pravdu. Nesmíme zapomínat, že filmoví diváci nejsou zpravidla zároveň čtenáři a tímhle způsobem můžete získat jednoho nebo dva další čtenáře. Píšu ráda knihy zčásti proto, že mám naprostou kontrolu. Filmy jsou skupinová práce. Já nepracuji dobře ve výběrech a dokonce jsem o tom napsala povídku *Proč svět neskončil tohle úterý*. Je o archandělském výboru, který se pokouší naplánovat Armagedon.

T: Co si myslíte o letošních cenách Hugo?

C: Začínám na to myslet až tak dvě hodiny před začátkem ceremoniálu. Potom jsem opravdu nervózní. Dívám se na ostatní nominované (letos jsem mezi povídkami) a ze všech stran vážím svoji šanci, pak mám chvíli depresi a chvíli doufám, potom se strachuju, potom si

zoufám, pak jsem hodně nervózní a v tu chvíli už jsou ceny rozdány a já se dozvím to nejhorší. Nebo jsem hrozně nadšená.

T: Hodně štěstí!

C: Díky. Mám nominovanu „*Duše si vybírá svou společnost*“. Je to příběh o Emily Dickinson bojující proti Marťanům z knihy H. G. Wellsa *Válka světů*. Je to pojednáno jako literární kritická esej.

T: To zní celkem zajímavě.

C: Děkuju, že pro mě budete hlasovat. Nemám proč si stěžovat, když prohraju (někteří lidé si myslí, že už jsem si svou dávku cen vybrala), ale musím přiznat, že vyhrávám ráda.

T: Co si myslíte o tom, když nějaký autor pokračuje v psaní knih po jiném autorovi? Píše Gentry Lee Clarkovy romány o Rámovi?

C: To nenávidím. Myslím, že autorský styl by se neměl prodávat. Až umřu, nechci, aby někdo psal pokračování *Knihy soudného dne*. To bych se jen neobracela v hrobě. To bych se vrátila a pomstila bych se.

T: Co si myslíte o „sdílených vesmírech“?

C: Sdílené vesmíry mohou být zábavné a v několika jsem už pracovala: *Global Dispatches* (H. G. Wells) a napsala jsem také povídku do Asimovovy robotí sbírky a také do sbírky o berserkerech Freda Saberhagena. Píšu však velmi pomalu a myslím si, že většinu času má člověk psát podle svého.

T: Máte už šest Hugů. Nemyslíte, že jste trochu nenasytaná?

C: Ano, jsem nenasytaná. Ale doufám, že jich nasbírá dost na to, abych si je mohla vyměňovat s Harrisonem Fordem za Oscary.

T: Kteří autoři ovlivnili vaši tvorbu nejvíc?

C: Je jich tolik, že je těžké je vyjmenovat. Nejvýznamnější jsou Heinlein (můj hrdina z mládí), Dickens, Mark Twain, filmy, hlavně milostné komedie a Casablanca a P. G. Wodehouse. Nejoblíbenějším románem všech

dob je pro mě *Kristin Lavransdatter* od Sigrid Undset, o které nikdo neslyšel, ale která získala v roce 1920 Nobelovu cenu. Ještě jsem uvažovala o Haralnovi Ellisonovi. On na mě sice neměl vliv, ale miluju jeho dílo – nejvíc se mi od něj líbí povídka *Pretty Maggie Monneyeyes*. Chtěla bych psát jako on. Ale nedovedu to.

T: Které příběhy se vám líbí nejvíc?

C: *Lot* od Warda Moora, *Žalm za Leibowitze* od Waltera M. Millera, *Růže pro Algernona* od Daniela Keyese a *Čekání* od Kita Reeda.

T: Na čem pracujete teď?

C: Poté, co jsem dokončila *Neříct nic psího*, pracuju na románu o zážitcích na prahu smrti. Bude to cosi mezi dobrodružným příběhem z lékařského prostředí a epizodou ze *Zóny soumraku* s pohádkovým nesvětlem, který se nepodobá běžným názorům lidí na zážitky z blízkosti smrti.

T: Co teď čtete?

C: Haldu knih o Titaniku, svém životním koníčku, něco od Agathy Christie (je mým vzorem, pokud jde o komplikované zápletky) a nejnovější sbírku fantastických povídek Howarda Waldropa nazvanou *Návrat domů*. Je skvělá. Teď jsem si koupila *Mysli jako dinosaur* od Jamese Patricka Kellyho, sbírku povídek, do které se chci pustit cestou domů.

T: Těšíte se na připravovaný film o Titaniku? Tam aspoň nemůžou změnit konec, ne?

C: Nejsm si jistá, že ho někdy uvidíme. Slyšela jsem, že bude stát 250 milionů dolarů a bude trvat šest hodin. Myslím, že Hollywood je schopen změnit závěr filmu o Titaniku. Všichni byli zachráněni! Záchraná loď připlula včas! A budou tam hrát John Travolta s Bette Middler.

Díky za příjemnou besedu. Držte mi palce při dnešním udělování Hugů! Kdybyste tak mohli být všichni tady na Worldconu!

Připravil -jtp-

POČÍTAČE V PUTNĚ

Neurokomputer a biometrická identifikace

Počítače dovedou hodně věcí. Doposud však nedokázaly identifikovat a diferencovat složité tvary, vzory či struktury. Mezi ně patří např. lidský obličej, ale také různé předměty, resp. jejich obrysy, anebo písmo. Běžné počítače si s nimi neuměly poradit, a pokud přece jenom

ano, potřebovaly k tomu příliš mnoho času, anebo musely složitě vyhodnocovat velké množství obrazových bodů. To kladlo značné nároky na výpočetní software. Tato okolnost do značné míry omezuje použitelnost různých bezpečnost-

bezpečnostních kódů, hesel a identifikačních karet.

Nyní vstupuje na trh neurokomputer – počítač nové generace, který může vykonávat velké množství výpočetních úkonů paralelně, a který je s to identifikovat i rozeznávat složité tvary a obrazy, včetně lidských obličejů. Jde o počítač pracující s vizuálními a biometrickými daty.

Prakticky to vypadá tak, že dotyčný člověk, jenž má být identifikován, předstoupí před kameru, ta sejme jeho obličej, a za dobu kratší než 1 s porovná takto získaná data s daty uloženými v počítači, na nějž je napojena. A pak buď dotyčné osobě uvolní přístup (je-li instalována někde u dveří), anebo, v opačném případě, uvede v chod záporný signál, např. zvukový nebo světelný.

Nejobvyklejším použitím softwarového systému VACS (Visual Access Control System),

o který tu jde, je vizuální kontrola osob, jimž má být umožněn přístup do počítačů, databází, atp. Kamera se zaměřuje na obličej, nejprve na oči, potom na rysy obličeje a různá specifická znamení na něm (klíčové znaky). Toto se porovnává s daty, resp. znaky uloženými v paměti počítače.

Z psychologického hlediska je při této neurokomputerové kontrole důležité to, že jde o bezkontaktní, netaktilní metodu a identifikaci – osoba vstupující do nějakých prostor anebo mající záměr dostat se k databázi nemusí na nic přikládat prsty nebo dlaně.

Koneckonců může být kamera instalována anebo zamaskována tak, že biometrická vizuální identifikace příchozí osoby může proběhnout zcela diskrétně anebo zcela bez jejího vědomí.

Technický týdeník 27. 7. 1998

FANDOM V PUTNĚ

Parcon — Avalcon

Co říct, tedy napsat, k letošnímu Avalconu? Hned první věcí, která vás musí zaujmout, je, že se tam máte jak dostat. Přestože mi pět autobusů ujelo (ne všechno je v hlavě a rozpis spojení, byť pečlivě připravený, nepatří na dno zavazadla), na Parcon jsem se dostal včas. Stejně úspěšný jsem byl i při zpáteční cestě, byť to bylo ve svátek a počet spojení byl tím pádem drasticky omezen. Nyní je na místě výtku pořadatelům vypravit z Prahy speciální autobus je čin chvályhodný a bude se doufám opakovat (i když já jej tentokrát nevyužil). Pokud ovšem zůstane viset v zácpě na dálnici, je to situace velmi mrzutá a věřím, že příště již pořadatelé zácpě včas předejdou☺. Nyní je na místě několik postřehů z programu. Na první místo osobně řadím přednášku Františky Vrbenské „Popravy v literatuře“. Vyprávěla o popravách se znalostí věci, podobně jako by se dala popsat tvorba uměleckého díla, přičemž se vyhnula morbidnosti i odsuzování krutosti našich předků. Byla vyhlášena Cena Karla Čapka (výsledky jste již

jistě našli). Úspěch sklídila fantasy show souboru Arien z Prahy. Poněkud vadilo vlhko při druhé části konající se na Chotěbořském náměstí, ale alespoň odradilo místní a my lépe viděli. Na letošním Avalconu nebyl přítomen žádný zahraniční host, alespoň ne osobně. Zato se zúčastnilo osm hostů prostřednictvím Internetu, jmenovitě Greg Bear, Terry Bisson, Harlan Ellison, Wilko Mueller, Mike Resnick, Robert Sheckley, Robert Silverberg a Walter Jon Williams, kteří odpovídali na otázky účastníků. Otázky a odpovědi můžete posoudit na stránkách Amberzinu. Ještě poznámka k Internetu, spojení díky úsilí pořadatelů fungovalo (byť ne v plánovaném rozsahu), přestože se proti němu spikli snad všichni skřeti. Nemožu pominout přednášku Ondřeje Neffa o fiktivním zařízení pro psí pseudointeligenzi nazvaném hafátor, hmm. Samozřejmě nemožu vyjmenovat vše, co se odehrávalo i kdybych si na všechno vzpomněl. Takže, víte co? Příště přijďte taky, stojí to za to.

ŠeS

Tatracon 1998

0009

Letošní Tatracon se – s ohledem na termín letošního Parconu, který probíhal začátkem července v Chotěboři (viz výše) –

conal až v srpnu, a to mi neměl dělat. Doposud jsem si totiž neuvědomoval, že i ve Slovenském ráji na mě může číhat nejzavilejší nepřítel – pyl. Kvůli tomuto zlotřilci, který vlezle všude a za-

lekne se jen vydatnějšího deště, jsem totiž většínu týdne prosmrkal, propolykal a prokupal. A samozřejmě hlavně prokýchal. Jak říkával Cimrman: Senná rýma udělá své. Ale dost naříkání nad macechou přírodou a hurá do díla.

Nuže, Tatracon začínal a končil o měsíc později, to už jsme si řekli. Kromě toho selhaly společné ubytovací kapacity, takže účastníci byli rozděleni do dvou enkláv. Sdětní s rodinami sídlili v místě hlavního dění a každodenního shromaždiště, zatímco bezdětní bez rodin přebývali za temnou horou, kterou museli překonávat při každém pokusu o zapojení se do organizované zábavy. V období dešťů navíc horou pěkně promáčenou, takže když jsem poprvé vyrazil v sandálech, ostatní se na mě dívali jako na podivína, fakíra nebo šilence. I sandály mají ovšem své výhody, protože co do nich nateče jednou stranou, stejně pokojně je druhou stranou opustí. Pomineme-li ovšem drobné nánosy úrodného bláta, které se zadrhnou v kůži či v ponožkách. Období dešťů naštěstí skončilo už kolem úterka, takže v pátek byla cesta víceméně suchá.

Kromě galoší mi chyběla i baterka, která byla nutná k hledání zpáteční cesty. Naštěstí jsme většinou odcházeli po větších hloučcích, jejichž alespoň jeden člen měl k dispozici jakýsi zdroj světla. Ač se mohlo toto věčné putování zpočátku některým škarohlídům zdát jako zkouška vytrvalosti a ztráta času, užili jsme si při návratech docela dost švandy, zejména předposlední noc, kdy jsem se podrousil natolik, že jsem stačil pobavit celou ekipu bezdětných bez rodin. Kdo neviděl, neuvěří, kudy všude se dá jít a co všechno se dá ztratit a opětovně nalézt.

Už slyším remcání a připomínky, že jsem se stále ještě nezmínil, co to ten Tatracon je a co se tam vlastně u všech všudy děje. Ano, máte postřeh. Nezmínil. Ale že nejsem pes (no, tak trochu pes jsem, ale zase ne takový, abych byl zlý), zmíním se teď. Tatracon je týdenní dovolená příznivců SF a jejich známých a příbuzných, která probíhá ve Slovenském ráji v blízkosti Spišské Nové Vsi a které se účastní pár desítek lidí. Většina akcí závisí na blahovůli pořadatelů i účastníků, někdy i na blahovůli živlů a ostatních individuí. Blízkost turistického ráje nabízí možnost výletů či túr do okolí, návštěv pamětihodností spišského kraje, pořádání covečerních vater, blízkost organizátorů Bútorových zase umožňuje pořádání soutěží a výlety do vzdálenějšího okolí. Příznivci pasivní zábavy si buď

najdou nějakou vhodnou krčmu nebo dopraví dostatek zásob k vaře.

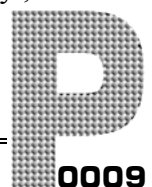
Letos byly společné túry pouze dvě, z nichž ta první nás zavedla i do míst, kam pravidelné cesty Tatraconistů nevedou. Byla navíc dost dlouhá na to, aby mi umožnila nasát veškerou krásu kraje na celý týden, a tím mě zbavila nutkání vyrážet znovu kamkoli do blízkosti žebříků, stupaček a brodů. A pylu.

Celodenní autobusový výlet měl za cíl meandry Dunajce na polských hranicích, které jsme hodlali splavit na turistických pltích. Já jsem si podle svého dobrého zvyku vybral tu část plavidla, která po celou plavbu vytrvale nabírala vodu. Kdybych nedal včas nohy do sousedních přepážek, asi bych už toho dne neměl nohy v suchu. Dunajec se točil snaživě a plťaři stejně snaživě vyprávěli, a protože ani počasí moc netrucovalo, výlet se vydařil.

K odpolední zábavě patřily kromě četby dovezených knih i jiné aktivity. Jeden den si kupříkladu někteří šplhavci mohli poměřit síly s cvičnou stěnou Nejúspěšnější byli účastníci do 12 let, kteří povětšinou vyšplhali až na vrchol. Oproti tomu dospělí a zdánlivě velmi zdatní jedinci zpravidla ztroskotali už dva metry nad zemí. Jiný podvečer byl zase na programu zábavný kvíz zaměřený na filmové melodie. Marvin se třásl na snadnou výhru, protože se mu podařilo nalít Peťovi Pavelkovi do pití nějaký barbiturát, a tím odrovnat jediného vážného soupeře. To jsme mu samozřejmě nemohli nechat projít, a proto jsem byl na naléhání rodiny Dvořákovy do klání zapleten i já. Ve společném týmu a s napovídáním Zdeňka Rampase se nám podařilo urvat druhou příčku. Marvin tedy bohužel zvítězil, může nás jen těšit, že o pouhou polovinu bodu.

Jednoho večera mezi nás přibylo i video, které sloužilo k promítání záběrů z akcí uplynulých let. A když už tam bylo, bylo využito i k promítnutí pilotního snímku seriálu Hvězdná brána, který by měl navázat na Emmerichův megalomanský projekt. Dialogy byly však natolik seriálové a děj natolik rozvleklý, že jsem se vydržel dívat asi jen pět minut.

I letos probíhaly po celý týden diskuze na různá témata a pekly se příští osudy fandomu na Slovensku i v Česku, takže kdo nebyl, o hodně přišel. Vznikl zde mj. i přípravný výbor nadace na podporu neofanů, tj. nových účastníků scifistických

akcí. Tato organizace by měla pomáhat v začleňování nováčků do široké rodiny fantastů a magorů, a to způsobem nejklassičtějším – při konzumaci různých nápojů. Ochotní starofani budou označeni stužkami symbolizujícími nejen jejich ochotu ke klábosení s kýmkoli, ale i jejich

oblíbené pitivo, které hodlají při tomto klábosení konzumovat. Způsob úhrady požívaných tekutin závisí na vzájemných dohodách, takže ani nemusí klást žádné finanční nároky na zapojujícího se neofana. A to je z letošního Tatraconu asi tak všechno.

-jtp-

Obsah

Úvodník.....	1
Několik vět k CKČ II.....	1
Jana KOSTELECKÁ: Mozek a já.....	2
Kristýna RABINČÁKOVÁ: Neviditelný přítel.....	6
Jaroslav Mostecký: Čára hrůzy.....	8
antologie: Krutohlov '97.....	9
Bibliografie: Connie Willis.....	10
Connie Willis na Worldconu 1997.....	11
Neurokomputer a biometrická identifikace.....	13
Parcon – Avalcon.....	14

Putna / 9. číslo / 1998 / 9. celkem

Vydává: klub J. M. Trosky Mladá Boleslav pro své členy a příznivce.

Vychází: každou 2. středu v měsíci.

Náklad: několik málo výtisků.

Toto číslo vyšlo: 28. 12. 1998.

Uzávěrka příštího čísla: 28. 12. 1998.

©1998 SF klub J. M. Trosky MB

Zpracovalo: DTP studio PES

Redakční rada:

prezident: Jiří T. Pelech
viceprezident: Zdeněk Töpfer
sekretář: Zdeněk Randa
technik: Slavoj Ševců

Adresa: Zdeněk Töpfer, V Rokli 154
293 01 Mladá Boleslav

emajl: putna@vecnost.cz

Internet: http://putna.vecnost.cz